

Enligt sändlista

Bildande av *Meåforsens naturreservat*

Objektnummer	2000496
Län	Västernorrland
Kommun	Sollefteå
Socken	Edsele och Helgum
Fastighet	Holmsta 1:55 Gideåberg 2:49 och 2:70 Gideåberg 1:7 och 1:11 Holmsta 1:23 Gideåberg 2:36 Gideåberg 2:34 Gideåberg 2:44 Gideåberg 2:66 Gideåberg 2:48, 2:88 Gideåberg 2:87 Ärtrik 1:33 Ärtrik 1:28 Ärtrik 1:27 Gideåberg 4:1 Gideåberg 2:9 Gideåberg 2:75 Gideåberg 1:23 Gideåberg 1:17 Gideåberg 1:22 Gideåberg 1:24 Holmsta 1:37 Ärtrik 1:83 Holmsta 1:44 Västby 13:5 Holmsta 1:9

	Gideåberg 1:15
	Holmsta 1:54
	Edsele-Ås 1:28
	Gideåberg 2:73 m fl
	Ärtrik 1:41
	Ärtrik 1:47
	Holmsta 1:11, Ärtrik 1:6 och 1:25
	Holmsta 1:21
	Holmsta 1:89
Markägare	Privat och SCA
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	13 kilometer sydost om Edsele
Areal	151,0 hektar
Produktiv skogsmark	89,3 hektar

Naturtyper [hektar]	Vatten	53
	Granskog	36
	Lövblandad barrskog	22
	Barrblandskog	16
	Tallskog	8,7
	Triviallövskog	6,6
	Myr	4,7
	Övrigt	4

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att utvidga Meåforsens naturreservat med cirka 98 hektar och förklarar det område som utmärkts på bifogade kartor, bilagorna 1a-1c, som naturreservat. Naturreservatet omfattar efter detta beslut cirka 151 hektar.

Med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att det tidigare beslutet för Meåforsens naturreservat från 1991-02-22, dnr 231-2394-90, upphör att gälla i de delar som ersätts av detta beslut. Länsstyrelsen beslutar även att upphäva skyddet för cirka 1,5 hektar av det område som omfattades av det tidigare reservatsbeslutet. Upphävandet berör delar av fastigheterna Gideåberg 1:11 och 2:36, Holmsta 1:23 och Västby 13:5.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt

22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

När detta beslut har vunnit laga kraft i alla delar, upphör tidigare beslut med tillhörande skötselplan från 1991-02-22 (dnr. 231-2394-90) att gälla och ersätts av denna beslutshandling och bilagd skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, närmare bestämt en outbyggd älvforssträcka av Faxälven, nip- och ravinskogar, en svämäng och geomorfologiska formationer. Älvsträckan är en värdefull restbiotop av naturlig strömfåuna- och flora, där beståndet av harr och bottenfaunan är särskilt viktiga. Skyddet försäkrar även en fortsatt aktiv sedimenttransport till nedströms liggande Helgumssjöns delta som i sig har höga naturvärden. Reservatets skogar hyser redan idag förhållandevis mycket av de strukturer såsom döda stående och liggande träd som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Nybildning av strukturer sker också fortlöpande, vilket gör att vissa naturvärden med tiden kan förväntas utvecklas än mer.

Syftet ska uppnås genom att tidigare flottledsrensade sträckor av älven bör återställas till naturligare förhållanden. Skogsmiljöerna ska huvudsakligen få utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. I strandzonen som innan regleringen av Faxälven har påverkats av naturliga fluktuationer i vattenståndet, har barrträd historiskt missgynnats. I dessa miljöer ska barrträd kunna röjas eller ringbarkas för att gynna lövträd. Svämängen vid Gideån har tidigare hävdats med bete och slåtter. För att gynna biologisk mångfald knuten till öppna gräsmarker ska det vara tillåtet att återuppta hävd. I den tidigare grustäkten ska öppna sandmiljöer kunna skapas eller bibehållas för att gynna arter knutna till sandmarker.

Syftet är även, inom ramen för ovanstående syfte, att tillgängligheten för friluftslivet värnas. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar* i reservatsområdet kan förhåja

upplevelsevärde för besökare och vissa av dem ska synliggöras. Det ska finnas möjligheter för besökare att uppleva och få kunskap om reservatets natur- och kulturmiljöer.

*Benämns i beslutet och skötselplanen fortsättningsvis kulturhistoriska lämningar.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad (även till- eller ombyggnad), mast, brygga eller annan anläggning på mark eller i vatten.
- 2 bedriva täkt (inkl. vattentäkt), anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, vaska efter guld eller andra ämnen, flytta sten, tippa eller på annat sätt skada mark, block och vattenmiljöer.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft-, vatten- eller markledning samt rör i vattnet, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig, bro eller spång.
- 6 avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödningsämnen.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer. Denna föreskrift gäller dock inte utsättning av fisk, utan dylik verksamhet regleras i förordning 1994:1716.
- 9 anlägga fiskodling eller annan odling av växter, djur eller andra organismer.
- 10 framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg. Förbudet gäller inte motorbåt eller snöskoter på snötäckt, tjälad mark eller is. Inte heller gäller det uttransport av fäلت högvilt med fyrhjuling eller motsvarande. Dock gäller terrängkörningsförordningen (1978:594) i reservatet vilket innebär att endast högvilt i form av älg, björn, kronhjort, dovhjort och vildsvin kan köras ut. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.
- 11 uppföra jaktorn och röja siktgator utan länsstyrelsens tillstånd.
- 12 riva bäverdämmen utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning och underhåll av informationstavlor.
- 3 anläggning och underhåll av stigar och broar.
- 4 uppförande, underhåll och rivning av rastplatser, raststugor, dass, eldstäder och vindskydd.
- 5 selektiv avverkning av träd i syfte att underhålla stugor och rastplatser samt förbättra utsikten mot älven. Föreskriften gäller endast i områden markerade på beslutskarta 1b.
- 6 undersökningar av mark, vatten, vegetation, fisk och annat djurliv, samt markering av därtill hörande ytor.
- 7 röjning kring kulturhistoriska lämningar.
- 8 återställning av flottledspåverkade älvsträckor.
- 9 selektiv röjning/ringbarkning av barrträd för att gynna lövträd. Föreskriften gäller inte inom hela naturreservatet utan enbart det område dit vattenlinjen når vid högsta förutsägbara vattenstånd.
- 10 stängsling samt vid behov röjning inför bete på svämängen vid Gideån.
- 11 bete och slåtter på svämängen vid Gideån.
- 12 avlägsnande av eventuella främmande arter; exempelvis contortatall, mink eller lupiner.
- 13 skapande av sandblottor samt selektiv avverkning av träd för att gynna sandinsekter, i tidigare grustäkt. Föreskriften gäller endast i markerat område på beslutskarta 1b.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta matsvampar och marklevande färgsvampar.

- 3 framföra motordrivet fordon annat än på befintlig väg.
Förbudet gäller inte motorbåt eller snöskoter på snötäckt, tjälad mark eller is.
- 4 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 5 genom grävning eller på annat sätt skada mark eller vattenmiljöer.
- 6 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, bro, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 7 utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar, militära eller andra övningar, lägerverksamhet eller motsvarande.
- 8 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 9 vaska efter guld eller andra ämnen.
- 10 ställa upp husvagn, husbil, husbåt eller tält mer än tre dygn.
- 11 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll av befintliga vägar, byggnader, båtisättningsplatser, stigar eller broar. Träd som har fallit eller riskerar att falla över väg, byggnad, båtisättningsplats, stig eller bro får kapas/fällas, men ska lämnas i reservatet.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift, underhåll och akut felavhjälpning av de befintliga kraftledningar som löper längs reservatsgränsen och delvis genom reservatet. Det innefattar bland annat att inom ledningsgatan röja buskar och träd samt att framföra och tillfälligt ställa upp motordrivna fordon och maskiner. Träd, även utanför ledningsgatan, som har fallit eller riskerar att falla över eller skada ledningen får fällas eller kapas och ska lämnas i reservatet.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för att ersätta befintlig luftledning med markförlagd kabel inom befintlig ledningsgata under förutsättning att åtgärden inte innebär breddning av ledningsgatan eller annat nytt markanspråk inom naturreservatet. Åtgärden ska föregås av skriftlig kontakt med Länsstyrelsen i god tid innan arbetet påbörjas. Ledningsägaren ska då redovisa planerad sträckning, arbetsmetod, tidpunkt för arbetet och planerade skyddsåtgärder. För arbeten inom eller genom svämängen vid Gideån gäller undantaget endast om åtgärden kan utföras utan negativ påverkan på svämängens hydrologi, markstruktur eller vegetation. Ledningsägaren ska i den skriftliga kontakten med Länsstyrelsen särskilt redovisa hur markpåverkande åtgärder ska undvikas eller utföras så att sådan negativ påverkan inte uppkommer på svämängen.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för markägare eller dennes företrädare, att efter tillstånd från länsstyrelsen utföra skötsel av kulturhistoriska lämningar.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för Meåforsens fiskevårdsområdesförening att fortsätta äga och underhålla stugan Harren med tillhörande anordningar. Likaså ska de kunna underhålla stigen som leder dit och använda den för fyrhjulingsstrafik eller motsvarande vid vedtransport och underhåll av stuga och anordningar. Föreningen får också efter överenskommelse med länsstyrelsens förvaltare, röja buskar och selektivt avverka enstaka träd kring anordningarna, i syfte att behålla utsikten mot vattnet och motverka skugga och fukt på trävirke.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för Gideåberg Bygdegårdsförening eller berörd markägare att underhålla en del av stigen på södra sidan av älven om de så önskar, se stigsträcka benämnd stig A i beslutskartorna 1b-1c.

Ägaren till fastigheten Holmsta 1:44 har rätt att underhålla befintlig traktorväg markerad på beslutskarta 1c i nuvarande skick, samt använda den för motorfordonstrafik för att komma till den lada på fastigheten som idag används som båtshus. Denna byggnad får underhållas och kring den får träd fällas och buskar röjas inom ett avstånd av 5 meter. Även träd som riskerar att falla över byggnaden får fällas. Fällda träd ska lämnas i reservatet.

Ägaren till fastigheten Edsele-Ås 1:28 har rätt att röja bort sly för att iordningställa och underhålla en permanent grillplats uppe på nipkanten, på markerad plats som benämns "Privat grillplats" på beslutskartan, bilaga 1b. Denne har också rätt att på platsen placera en cement- eller stenring för ändamålet.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för uppsättning av stängsel för kreatursbete. Stängsel får dock inte hindra framkomligheten längs befintliga stigar i reservatet eller i övrigt förhindra allmänhetens möjlighet till friluftsliv. Föreskrifterna ska heller inte utgöra hinder för markägaren till Holmsta 1:23 att bygga en bro för kreatur över Gideån för bete på svämängen, förutsatt att berörda markägare godkänner det. Åtgärderna ska i god tid föregås av dialog med reservatets förvaltare (Länsstyrelsen).

Föreskrifterna ska inte hindra verksamhetsutövaren att utöva vattenreglering i Faxälven enligt tillstånd i gällande vattendom.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för att utöva renskötsel i

enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivnet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning.

Tillstånd enligt föreskrift C7 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Föreskrift C8 ska inte utgöra hinder för ringmärkning av fågel i enlighet med övrigt regelverk.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Naturreservatet omfattar en 5 kilometer lång sträcka av Faxälven med angränsande skogar. Av det utgör Meåforsen en 1,5 kilometer lång forssträcka med en fallhöjd på cirka 3 meter. I den centrala delen av reservatet mynnar Gideån i älven och i den södra delen ligger några öar. Det strömmande vattnets sedimenttransport har direkt betydelse för fortsatt levande deltabildning i det nedströms liggande Helgumssjöns delta. Berggrunden i Edseleområdet består av granit och gnejsiga bergarter med basiskt innehåll. Avvattningsområdena för älvens biflöden innehåller kalkrik morän, vilket ger vattnet ett högt pH-värde. Landformerna och jordarterna i Meåforsens dalgång har glacialt och postglacialt ursprung, vilket

innebär att de har bildats under och efter den senaste istiden. Älvsträckan är påverkad av korttidsreglering från Edsele kraftverk som ligger 11 kilometer uppströms.

Meåforsen är Faxälvens sista outbyggda fors och en av de allra sista kvarvarande sådana av betydelse i länet. Den är därmed en unik och skyddsvärd vattenmiljö som utgör en restbiotop för hela älvsystemets strömfåuna. Vattnets höga pH-värde ger ekologiska effekter på både faunan och florin i reservatet. Speciellt intressant är bottenfaunan, där både skalbaggs- och dagsländefaunan är rika. Bland annat har de två skalbaggsarterna *Haliphus heydeni* och *Helophorus grandis* hittats här. De är sällsynta i Västernorrlands län och har annars en mer sydlig utbredning. Forsen hyser ett bestånd av storvuxen strömstationär harr, som har ett stort genetiskt värde. Även öring finns, men den stammen är till största delen betingad av utsättningar enligt vattendom. Utter och flodkräfta förekommer i området.

Gideåns nedre lopp präglas av en svämäng som tidigare brukats med bete och slåtter.

Reservatet rymmer en rad tydliga bildningar som är ett resultat av de geologiska processerna och utvecklingshistorien i trakten. Den mest framträdande bildningen är Faxälvsåsen som är en rullstensås. Den löper på östra sidan av älven ner till forsnacken där den brutits igenom av älvfåran. Åsen fortsätter sedan på västra sidan av älven och framträder extra tydligt där reservatsstigen går mitt uppe på den. Här finns även svallgrusbildningar som är ett resultat av att havsvågor svallat ur det finare materialet ur åsen, på den tiden havsytan ännu nådde hit upp efter isavsmältningen. Även Gideån har en gång i tiden brutit sig igenom Faxälvsåsen. Längs dalgångens terrasslandskap består jordarterna av ler-, mjåla- och morika havssediment, där nipor och raviner skulpteras fram i ännu pågående processer. Ovanför forsnacken på östra älvsidan syns spåren av en tidigare grustäkt i åsen.

Skogarna i reservatet utgörs huvudsakligen av branta och naturskogsartade nip- och ravinskogar. Trädslagsblandning och ålder varierar mellan de många olika fastigheterna i området. Närheten till älven som tidigare utgjorde en viktig flottled, har gjort att virket från skogarna i området lätt har kunnat transporteras bort. På flera platser i niporna syns ännu stråk av yngre skog, vilket är tidigare så kallade virkesvältor där stockar har rullats ner till älven. Mycket av skogarna i området har stått orörda sedan avverkningar under flottningsepoken och bedöms idag ha åldrar mellan 80 och 160 år. Skogen i niporna består till stor del av lövblandad barrskog. I ravinerna är skogen mestadels grandominerad och innehåller bitvis rikligt med liggande död ved.

En speciellt skyddsvärd art knuten till raviner är den fuktkrävande hänglaven trådbrosklav (EN*), som på flera ställen förekommer rikligt. Andra rödlistade kryptogamer som setts i reservatsområdet är bombmurkla (EN*), rynkskinn, violettgrå tagellav, vitgrynig nållav, brunpudrad nållav, kortskaftad ärgspik, lunglav, vedtrappmossa, gammelgransskål, harticka samt rikligt med rosenticka och ullticka (samtliga NT*).

De strandväxtzoner som är typiska för en oreglerad älv har förstås påverkats av regleringen av älven, men vissa av de ursprungliga arterna lever ändå kvar. I reservatsbeslutet från 1991 beskrivs att blåttåtel, slätterblomma, norrlandsviol, frossört, kanelros och sköldbladsmöja förekommer allmänt. Som mer exklusiva förekommande arter beskrivs långnate, bäckbräsma, rankstarr och kärrvial. Någon ny kärlväxtinventering har inte gjorts i samband med revideringen av beslutet.

Meåforsen är ett populärt sportfiskeområde och det finns två övernattningsstugor inom reservatet; Öringen och Harren. Det finns också stigar och flera rastplatser med vindskydd.

De kända fornlämningar som finns i området är tre boplatssområden och ett flertal fångstgropar, varav några ligger inom ett system. Boplatserna är inte synliga ovan mark, de har identifierats vid inventeringar under 1990-talet då skärvsten har hittats på 15 centimeters djup. Vid Gideån finns en stenkista från flottningsepoken som är klassad som övrig kulturhistorisk lämning.

Sammantaget utgörs de prioriterade bevarandevärdena av en utbyggd forssträcka med betydande faunavärden och skogbevuxna nip- och ravinmiljöer med värdefull kryptogamflora.

*) EN= starkt hotad, VU= sårbar, NT= nära hotad, enligt 2025 års rödlista.

Ärendets beredning

I regeringens betänkande "Vattenkraft" från 1983 framgick, att målen för vattenkraftsutbyggnaden skulle nås bland annat genom utbyggnad av Meåforsen. Bålforsens kraftaktiebolag planerade därför för att bygga ett kraftverk och en damm vid forsen. Länsstyrelsen beslutade 1986, efter hemställan från Sollefteå kommun, om bildande av ett interimistiskt naturreservat vid Meåforsen. Syftet var att få tid att utreda natur- och rekreationsvärdena i området. Under 1988 gjordes flera inventeringar, dels en översiktlig sådan dels delutredningar om

utter och bottenfauna. De finns sammanställda i länsstyrelsens rapport 1989:2, "Meåforsen i Faxälven – Inventering av natur- och rekreationsvärden". I den finns också en sammanställning av tidigare dokumentation om området. Rapporten ledde fram till ett förslag om bildande av naturreservat.

1991 beslutade länsstyrelsen om att inrätta Meåforsens naturreservat, vilket omfattade 50 hektar varav 13 hektar vatten. Det främsta syftet var att skydda forsen från utbyggnad. Markägarna ersattes inte ekonomiskt för intrånget, eftersom skogsbruk inte var förbjudet utan tillståndspliktigt. 2015 inledde länsstyrelsen en översyn av reservatets gränser och föreskrifter. Anledningarna var dels att skydda nip- och ravinskogarna i området, dels att förbjuda skogsbruk och ersätta markägarna för det.

Under åren 2016 till 2026 träffades avtal om intrångsersättning mellan markägarna och staten. Det finns några små samfälligheter av ringa värde i Holmsta där delägarfastigheterna inte är utredda, varför någon ersättning inte har kunnat betalas ut.

Inom reservatsområdet ligger två naturvårdsobjekt registrerade av länsstyrelsen, med objektnummer 83108 och 83429. 2002 registrerade Skogsstyrelsen två raviner i norra delen som nyckelbiotoper.

Naturreservatet ligger inom ett område av riksintresse för naturvård enligt miljöbalken 3 kap 6 §, Faxälven Edsele-Helgumssjöns delta, med nummer NRO22065. Det ligger också inom ett område av riksintresse för friluftsliv enligt samma lagrum, Faxälven, med nummer FY02.

Älvsträckan mellan Edsele och Helgumssjön har även pekats ut som ett särskilt värdefullt vatten av Naturvårdsverket.

Naturreservatet ligger även inom den limniska värdetrakten Meåforsen-Helgumssjöns delta (ID: YC0018).

I Sollefteå kommuns översiktsplan från 2017 redovisas inte några motstående intressen.

Ohredahke, Jijnjevaerie och Raedtievaerie samebyar har vinterbetesmarker som sträcker sig över reservatsområdet. En stor del av reservatet ingår i ett område som är flyttled och av riksintresse för rennäringen i enlighet med miljöbalken 3 kap 5 §.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter

påträffats.

Remissyttranden har inkommit från Sollefteå kommun, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Gideåberg Bygdegårdsförening, Skogsstyrelsen, Raedtievaerie sameby, Trafikverket, Sametinget, E.ON samt markägarna Lennart Lidberg och Barbro och Göran Näsström. Ingen av dessa motsätter sig reservatsbildningen.

Sollefteå kommun och Raedtievaerie sameby har inga synpunkter. SGU och Sametinget avstår från att yttra sig i ärendet. Gideåberg bygdegårdsförening påpekar att de i remissen felaktigt benämns hembygdsförening. Skogsstyrelsen ser positivt på förslaget. Barbro och Göran Näsström har inget att invända.

Trafikverket framför i sitt yttrande att de åtgärder som ingår i det ordinarie underhållet av befintliga vägar 331 och 950 även fortsatt behöver kunna genomföras obehindrat. Vidare upplyser de om att nya eller ändring av till- och utfartsvägar som berör allmän väg där staten är väghållare kräver anslutningstillstånd enligt väglagen och ska bekostas av exploatören. Eventuella åtgärder inom vägområdet som kan påverka vägens funktion eller underhåll ska samrådask med Trafikverket. Bestämmelser vad gäller parkeringar och skyltar till reservatet tas också upp i yttrandet.

E.ON tillstyrker förslaget till beslut om naturreservat under förutsättning att vissa ändringar och kompletteringar införs, i annat fall motsätter sig E.ON förslaget till beslut. Yrkandena gäller formuleringar kring underhållsåtgärder, tillåtelse att använda motordrivna maskiner i ledningsstråket, att förändring av elnätet ska få tillståndsprövas, reglering av dispenser, tillåtelse att använda drönare vid ledningsbesiktning samt möjlighet att kunna ersätta befintlig luftledning med markförlagd kabel.

Lennart Lidberg har önskemål om att det skrivs in i skötselplanen att den parkeringsficka längs väg 331 som gränsar till reservatet på fastigheten Ärtrik 1:6, vid behov ska städas från sopor. Likaså i slänten nedanför parkeringsfickan, det vill säga i reservatet, slängs skräp och skrot varför det finns behov av städning även här.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslutet och skötselplanen.

Länsstyrelsen bedömer att Trafikverkets behov vad gäller underhåll av vägarna 331 och 950 redan är tillgodosedda i föreskriftsundantagen i remissversionen av beslutet. Någon ändring i beslutet har därför inte gjorts vad gäller vägunderhåll. Några nya

eller ändrade till- och utfartsvägar till reservatsområdet är inte planerade i nuläget. Länsstyrelsen har dock tagit till sig de upplysningar som Trafikverket lämnar angående detta, liksom övrig information i yttrandet.

Länsstyrelsen har vidare justerat beslutet utifrån E.ON:s synpunkter. Beslutet kompletteras därför med ett undantag som tydliggör att föreskrifterna inte hindrar drift, underhåll och akut felavhjälpning av befintliga kraftledningar. Undantaget omfattar även nödvändigt skogligt underhåll inom befintlig ledningsgata, framförande av motordrivna maskiner samt åtgärder på träd som har fallit eller riskerar att falla över eller skada ledningen. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för att ersätta befintlig luftledning med markförlagd kabel inom befintlig ledningsgata. Undantaget har dock begränsats för att säkerställa att sådana åtgärder inte medför negativ påverkan på svämningen vid Gideån.

Länsstyrelsen bedömer inte att det är lämpligt att generellt undanta alla åtgärder på befintliga anläggningar från prövning enligt reservatsföreskrifterna. Mer omfattande förändringar, såsom ny ledning, flytt eller omdragning av ledning, breddning av ledningsgata, större ombyggnad eller annat nytt markanspråk inom naturreservatet, kan innebära påverkan på reservatets naturvärden och omfattas därför inte av undantaget. Om en sådan åtgärd blir aktuell får den prövas enligt gällande regler, i förekommande fall genom ansökan om dispens från reservatsföreskrifterna. Länsstyrelsen kan inte i reservatsbeslutet ange att dispens ska meddelas i vissa framtida situationer, eftersom en dispensprövning ska göras i det enskilda fallet.

När det gäller användning av drönare vid ledningsbesiktning bedömer Länsstyrelsen att någon ändring av föreskrifterna inte behövs, eftersom föreskrifterna inte innehåller något särskilt förbud mot användning av drönare.

Den parkeringsficka längs väg 331 som Lennart Lidberg tar upp i sitt remissyttrande kommer att ligga utanför reservatsområdet. Länsstyrelsen kommer därför inte att ansvara för städning på parkeringsfickan. Om sopor slängs innanför reservatsgränsen kommer Länsstyrelsen däremot att vara ansvarig för bortforsling av dem. Skötselplanen har kompletterats med information om detta.

Det tidigare reservatsbeslutet från 1991 fattades med stöd av naturvårdslagen och hade främst till syfte att skydda Meåforsen från vattenkraftsutbyggnad. Sedan beslutet fattades har kunskapen om områdets skogliga naturvärden ökat. Skogarna har på flera platser naturskogsartad karaktär och hyser värden knutna till gamla träd, död ved, hög luftfuktighet och skyddsvärd kryptogamflora.

Reservatet utvidgas därför med 98 hektar för att ge ett mer sammanhängande och ändamålsenligt skydd för älvsträckan, svämängen, nip- och ravinskogarna samt de geomorfologiska miljöerna längs Faxälven och Gideån. Därför breddas även syftet så att de värdefulla miljöerna tydligare omfattas av reservatets prioriterade bevarandevärden. Det innebär också att förvaltningsinriktningen ändras, skogsmiljöerna ska huvudsakligen utvecklas fritt, samtidigt som beslutet ger stöd för skötselåtgärder som flottledsåterställning, lövgynnande åtgärder i strandzonen och eventuell hävd av svämängen vid Gideån.

Skyddet av de älvnära nip- och ravinskogarna är även förenligt med den regionala strategin för formellt skydd av skog i Västernorrlands län, där älvnära nip- och ravinmiljöer pekas ut som en länsspecifik skogsmiljö som länet har ett särskilt ansvar att skydda.

Det tidigare beslutet innehöll tillståndsplikt för vissa verksamheter, bland annat skogsbruk. Länsstyrelsen bedömer att tillståndsplikt inte längre ger ett tillräckligt starkt och tydligt skydd för områdets prioriterade naturvärden. Skogliga åtgärder i nip- och ravinmiljöerna riskerar att skada de strukturer, processer och arter som reservatet syftar till att bevara. Föreskrifterna ändras därför så att skogsbruk och annan exploatering som är oförenlig med reservatets syfte förbjuds.

Föreskrifterna har även moderniserats och kompletterats med bestämmelser som saknades eller var mindre tydligt reglerade i det tidigare beslutet. Det gäller bland annat förbud mot att sprida kalk eller gödningsämnen enligt A7, inplantera organismer enligt A8, anlägga fiskodling eller annan odling enligt A9 samt framföra motordrivna fordon annat än på befintlig väg enligt A10. Vidare införs tillståndsplikt för uppförande av jaktorn och röjning av siktgor enligt A11 samt för rivning av bäverdämmen enligt A12.

I det tidigare beslutet angavs mer generellt att markägare och innehavare av särskild rätt skulle tåla de åtgärder som framgick av skötselplanen. I det nya beslutet anges skötselåtgärderna i beslutets B-föreskrifter. Det gäller bland annat gränsmarkering, information, stigar och friluftsanordningar, undersökningar, återställning av flottledspåverkade älvsträckor, åtgärder för att gynna lövträd i strandzonen, hävd av svämängen och avlägsnande av främmande arter.

C-föreskrifterna har också förtydligats och kompletterats. Bland annat har den äldre regleringen av uppställning av motorfordon och husvagn ersätts av tydligare bestämmelser om motordrivna fordon enligt C3 och längre uppställning av husvagn, husbil, husbåt eller tält enligt C10.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det finns synnerliga skäl att upphäva mindre delar av det tidigare reservatet, totalt cirka 1,5 hektar. De ytor som upphävs utgörs av skogsmark utan kända skogliga naturvärden, främst ungskogar och hyggen. När reservatet bildades 1991 gjordes avgränsningen inte utifrån skogliga naturvärden, utan främst utifrån behovet av att skydda Meåforsen som outbyggd forssträcka. Ytorna bedöms inte ha sådana naturvärden eller sådan betydelse för reservatets funktion, arrondering eller förvaltning att det är motiverat att de även fortsättningsvis ska omfattas av reservatsföreskrifterna. Ytorna har inte heller någon funktion som skyddszon eller spridningskorridor och bedöms inte vara nödvändiga för att uppnå något av reservatets syften.

Med hänsyn till proportionalitetsprincipen i 7 kap. 25 § miljöbalken bedömer Länsstyrelsen därför att det inte är motiverat att ytorna även fortsättningsvis omfattas av reservatsskyddet. Upphävandet påverkar inte reservatets prioriterade bevarandevärden negativt och medför endast ett mycket begränsat intrång i naturvärdet.

Reservatet utvidgas samtidigt med cirka 98 hektar mark och vatten med höga naturvärden som har direkt samband med reservatets syfte. Beslutet innebär även att syfte, föreskrifter och skötselplan ersätts med ett nytt beslut som stärker och förtydligar skyddet. Det samlade skyddet för Meåforsens outbyggda forssträcka, svämängen, nip- och ravinskogarna samt de geomorfologiska miljöerna stärks därmed betydligt. Länsstyrelsen bedömer därför att det intrång i naturvärdet som upphävandet innebär kompenseras i skälig utsträckning genom den samtida utvidgningen, i enlighet med 7 kap. 7 § miljöbalken.

Meåforsen är Faxälvens sista outbyggda fors och en av de allra sista kvarvarande sådana av betydelse i länet. Älvsträckan mellan Edsele och Helgumsjön är mycket opåverkad i ett regionalt och nationellt sammanhang och vattensystemet har pekats ut som ett särskilt värdefullt vatten av Naturvårdsverket. Reservatet ligger även inom riksintresse för naturvård samt inom en av de utpekade limniska värdetrakter som länsstyrelsen föreslagit.

Skogarna som omger ån har stått orörda sedan avverkningar under flottningsepoken och bedöms idag ha åldrar mellan 80 och 160 år. Detta har resulterat i en skog som har mycket av skogsbiologiskt viktiga strukturer, såsom gamla träd och död ved. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik. Naturvärdena i området är följaktligen oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering.

Genom reservatsbildningen undanröjs exploateringshot och förutsättningarna för bevarande och restaurering av både vatten- och skogsmiljöerna, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en i dag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggt med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder nödvändiga för arten. Sådan eventuell dispens ska motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap. 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålen "Levande sjöar och vattendrag", "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv". Området rymmer inom betinget för det regionala miljömålets första delmål från 2005, som anger att 1,8 % av länets produktiva skogsmark ska skyddas formellt. Skyddet bidrar även till uppnåendet av etappmålet för skydd av sjöar och vattendrag. Urvalet av reservatsförslaget har gjorts i enlighet med de nationella och regionala strategierna för formellt skydd av skog.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3:e och 4:e kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan kända enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

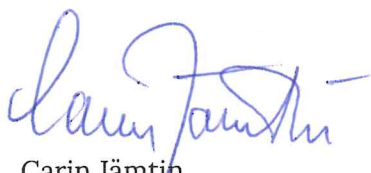
Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller postadress Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden

fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar, Tidningen Ångermanland och NordSverige. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Jonas Salmonsson, reservatsbildare, Jonathan Wallmon, länsjurist, Ulrika Bylund, planhandläggare, samt Per Sander, chef vid Enheten för skyddad natur.

Carin Jämtin
landshövding

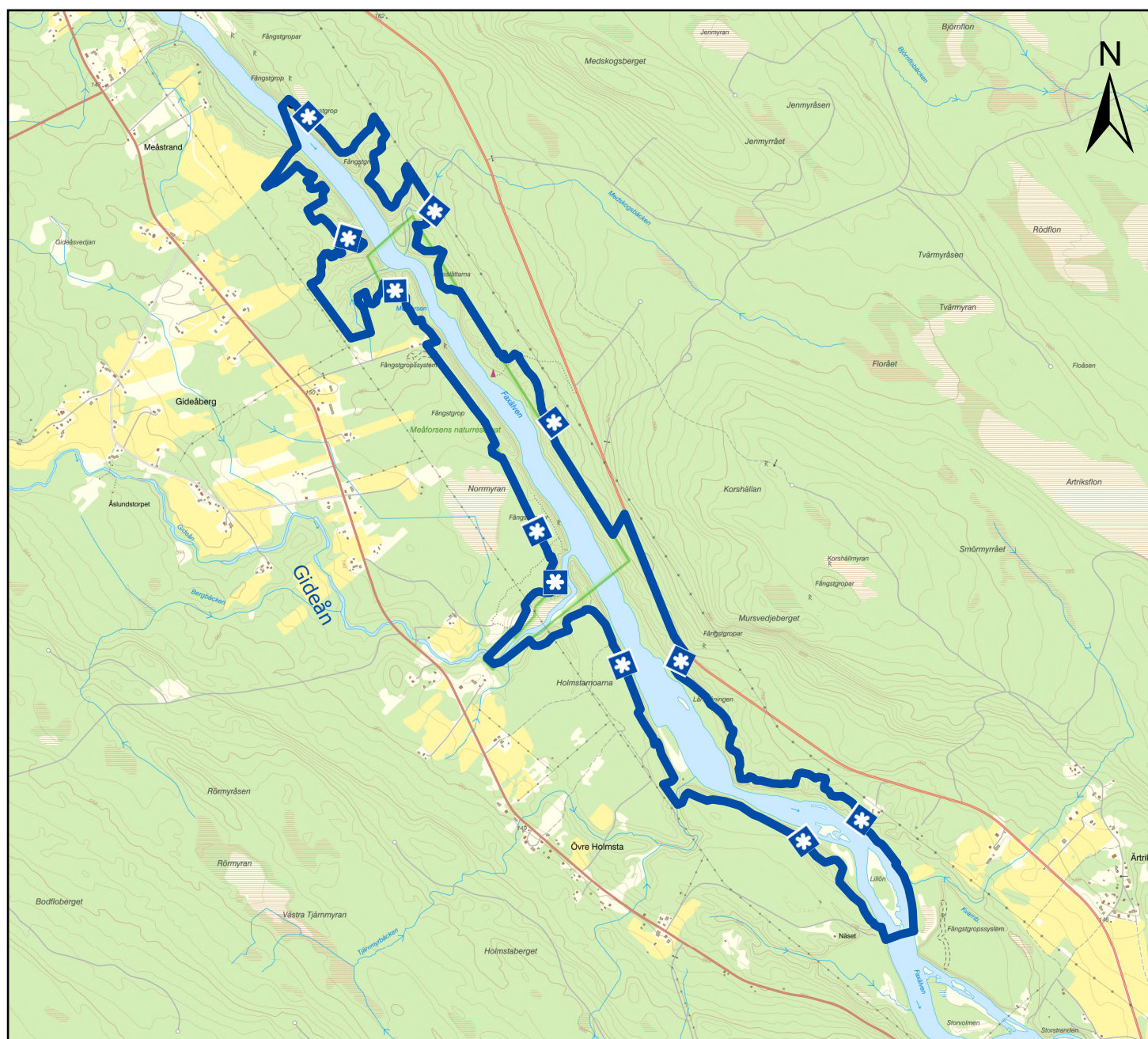
Åsa Michold
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1a Beslutslista
- 1b Beslutslista norr
- 1c Beslutslista söder
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Meåforsens naturreservat

Bilaga 1a
Beslutskarta
2026-08-31
Dnr: 511-6942-15

 Befintliga naturreservat

 Reservatsgräns

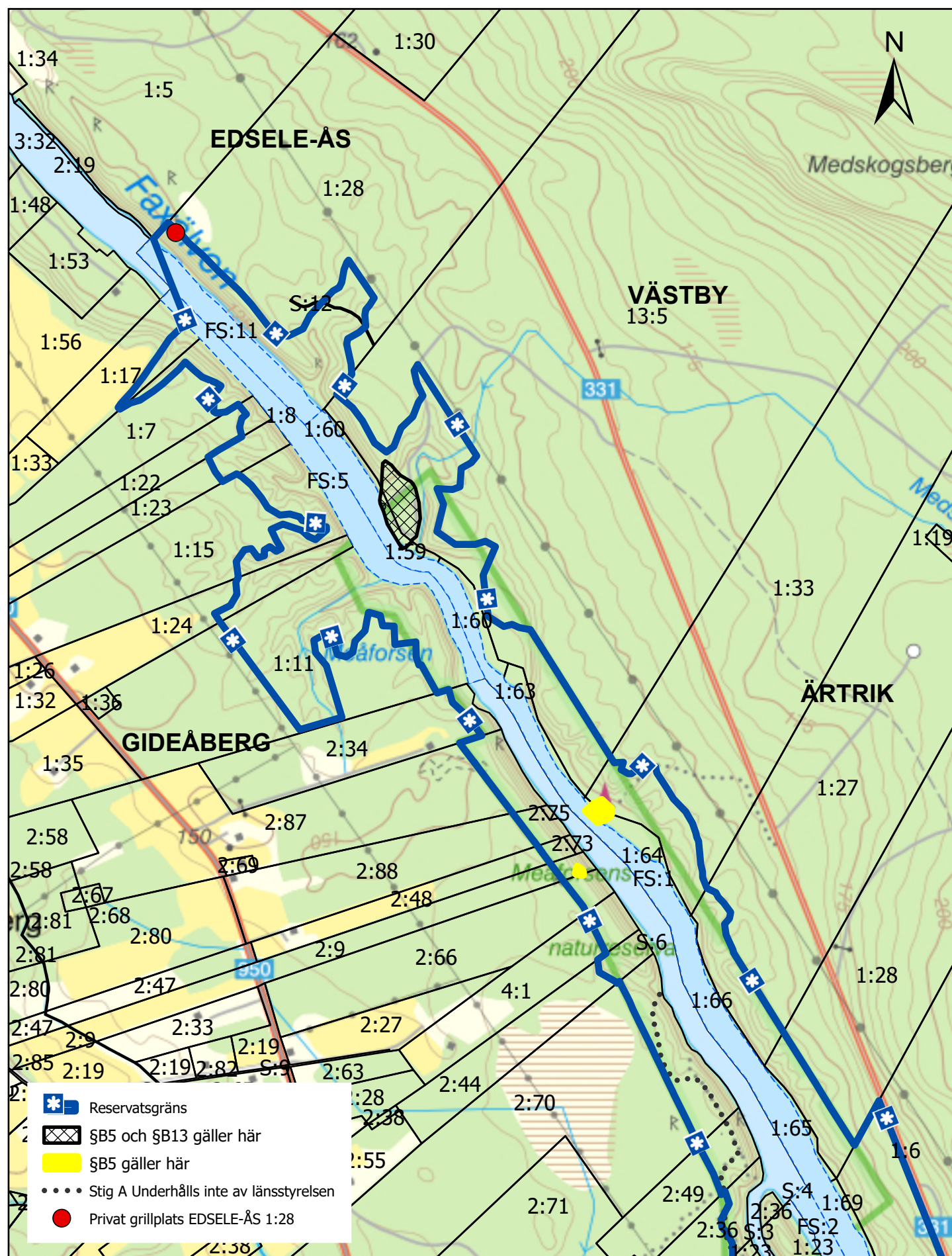

Länsstyrelsen
Västernorrland

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

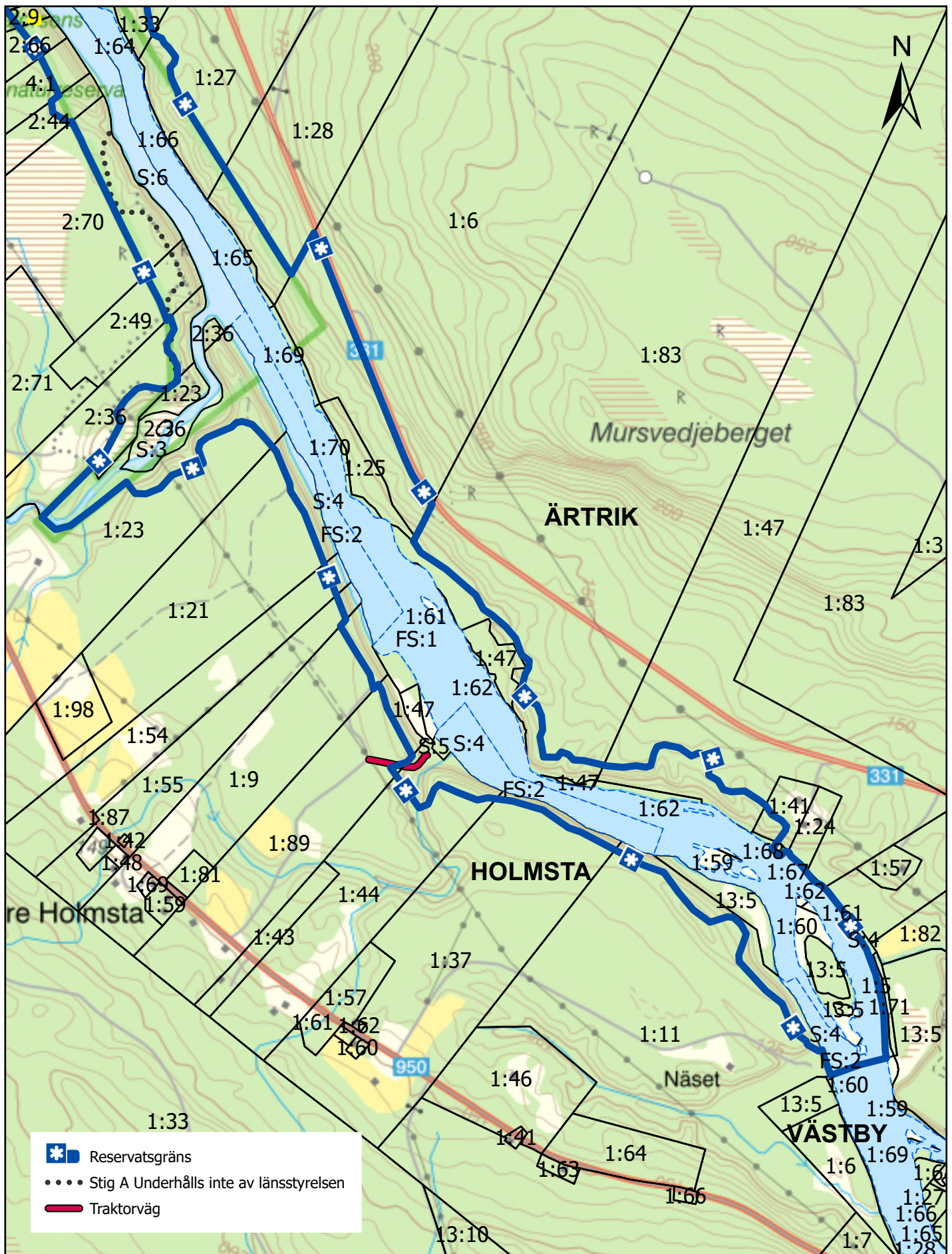
Meåforsens naturreservat, norra delen

Bilaga 1b
Beslutskarta
2026-08-31
Dnr 511-6942-15

Meåforsens naturreservat, södra delen

Bilaga 1c
Beslutskarta
2026-08-31
Dnr 511-6942-15

Meåforsens naturreservat

Sändlista

Bert-Ola Abramsson och Ann Mannelqvist
Thomas Bodén
Kåre Brorsson
Roger Brorsson
Magnus Buhrs dödsbo
Måd Ellen Demår
Cornelia Dittrich
Carina Eklöw
Ebba Elisabet Johansdotter Ekman
E.ON Elnät Sverige AB
Elisabeth Eriksson
Kurt Eriksson
Asger Flisö
Marie och Torbjörn Gabrielsson
Ingela och Jonny Gradin
Mikael Gunhaga
Edward Gunnarsson
Marina Gyllander
Stefan Hansson
Bertil Helander
Mona Herma och Marcel Ritter
Tommy och Elisabeth Holgersson
Barbro Jansson
Elisabet Lidberg
Karl-Anders Lindroth
Elin och Kim Lindström
Lars Torbjörn och Åsa Katarina Long
Meåforsens fiskevårdsområdesförening
Sture Molund
Carina Mörk
Rode Ingegärd Helena och Karl-Erik Nilsson
Barbro och Göran Näsström
Sören och Eva Pettersson
Daniel Rehnberg
Gudrun Irene Rundén
SCA Skog AB
Peter och Nataliya Schöllin
Marc Sehlstedt

Henny Sjöstrands dödsbo
Sydkraft Hydropower AB
Jonas Henry Sörlin
Sören Tjälldén
Ingrid Katarina Vigebro
Carin Westlund
Torbjörn Ångman
Jijnjevaerie sameby
Ohredahke sameby
Raedtievaerie sameby
Havs- och vattenmyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen

Kopia för kännedom

Gideåberg Bygdegårdsförening
Lantmäterimyndigheten
Naturskyddsföreningen Länsförbundet Västernorrland
Patrik Eriksson
Skydda Skogen
Sametinget
Svenska Samernas Riksförbund
Sollefteå kommun
Sveriges geologiska undersökning
Trafikverket
Ångermanlands ornitologiska förening

Skötselplan för *Meåforsens naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för den. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning ska ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Det finns en stor mängd servitut och samfälligheter inom reservatsområdet. De finns närmare beskrivna i den fastighetsförteckning som Lantmäteriet har upprättat inför reservatsbildningen år 2017, med deras ärendenummer Y16518.

61 olika servitut, två ledningsrätter och en nyttjanderätt är upptagna i nämnda fastighetsförteckning. Servituten rör huvudsakligen vägar, virkesupplag, båtplatser, färdsservitut, mulbete, kraftledningar, skogsfång, vattenledningar och vattenkraft. Nyttjanderätten rör reservatsparkeringen på Gideåberg 2:34. Många av servituten saknar idag ekonomiskt intresse och inget av dem bedöms av länsstyrelsen stå i strid mot föreskrifterna i reservatet.

Samfälligheterna är i korthet:

Samfällad väg; Edsele-Ås s:12

Samfällt fiske; Edsele-Ås fs:11, Gideåberg fs:5, Holmsta fs:2, Ärtik fs:1

Samfällt vatten och fiske; Gideåberg s:6

Timmervälta; Ärtik s:4

Holmsta skifteslag, där delägarfastigheter ej är utredda äger Holmsta s:3 (Gideån, vatten och

land), Holmsta s:4 (Faxälven) och Holmsta s:5 (båtplats).

Jakt och fiske

Jakträtten i reservatet innehas av respektive markägare. Reservatsföreskrifterna reglerar varken fiskerätten eller jakträtten, men jaktens utövande regleras enligt följande: Vid uttransport av högvilt får fyrhjuling eller motsvarande användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se föreskrift A 10). Jakttorn får inte uppföras och siktgator får inte röjas utan länsstyrelsens tillstånd (se föreskrift A 11). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (se föreskrift A 6). Dessutom bör anslag om pågående jakt sättas upp i anslutning till reservatets informationstavlor (se skötselkartan).

Fångst av mink får endast ske med fångstredskap som är godkända av Naturvårdsverket och i enlighet med gällande föreskrifter och allmänna råd (i dagsläget NFS 2018:3) om användande av fångstredskap. I bestämmelsen anges bland annat hur fällorna ska vara konstruerade och placerade för att undvika oavsiktlig fångst av utter eller andra fridlysta arter.

Reservatet ligger inom Meåforsens fiskevårdsområde, som berör en 25 kilometer lång sträcka av Faxälven. Fisket inom området förvaltas av Meåforsens fiskevårdsområdesförening.

Stugor

Det finns två övernattningsstugor i reservatet, Öringen och Harren. Båda ligger nere vid älven; Öringen i den ursprungliga delen av reservatet medan Harren ligger inom utvidgningen. Den större stugan Öringen, har byggts, ägs och förvaltas av länsstyrelsen. Den mindre stugan Harren, har byggts, ägs och förvaltas av fiskevårdsområdesföreningen. Båda stugorna har fyra bäddar, vedkamin och dass.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i sex skötselområden, se skötselkarta 1-3.

Skötselområde 1

Vattenområde, det område dit vattenlinjen når vid högsta förutsägbara vattenstånd.

Övergripande mål

Att återskapa en strömmande älvsträcka med så naturliga processer och strukturer som möjligt.

Målordikatorer:

- Älvsträckan inom Meåforsens naturreservat är morfologiskt återställd då begränsande strukturer såsom ledarmar och stenskodda stränder är borttagna eller modifierade.
- Naturliga svämplan är åter i kontakt med vattenföringen och igenväxningsvegetation hålls borta genom älvvatten.

Åtgärder

■ Flottledsåterställning

Innan återställningen börjar bör en åtgärdsartering genomföras, varefter en återställningsplan och budget kan tas fram. Därefter behöver sakägare informeras och tillstånd från Mark- och miljödomstolen sökas. Åtgärden genomförs i samverkan med berörda kraftverksägare.

■ Kulturmiljöinventering

För att inte riskera att skyddsvärda kulturmiljöer skadas bör den tidigare flottleden inom reservatet inventeras inför återställning.

■ Ringbarkning av gran

Innan regleringen av Faxälven har gran i strandzonen i viss mån missgynnats medan lövträd har klarat sig bättre. Detta på grund av att gran har svårare än lövträd att överleva naturlig påverkan av högvattenflöden och isrörelser längs ett vattendrag. Den planerade flottledsåterställningen kan komma att minska inväxten av gran, då den avser att öka vattnets påverkan på strandzonen. Om reservatsförvaltningen efter utvärdering av restaureringsåtgärderna bedömer att inväxten av gran ändå är onaturlig jämfört med förhållandena vid en naturlig vattenregim, ska gran i strandzonen kunna ringbarkas eller röjas/rottryckas.

Skötselområde 2

Barrskogar och lövblandade barrskogar

Övergripande mål

Att skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer och fortsatt skapar strukturer som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd.

Målordikatorer:

- Det finns ingen contortatall inom reservatet.

Åtgärder

■ Avverkning av contortatall

Det finns inslag av contorta längs reservatsgränsen på fastigheten Ärtrik 1:33, strax nordost om stugan Öringen. Avverkat contortavirke får transporteras ut ur reservatet.

Skötselområde 3

Svämäng vid Gideån

Övergripande mål

Att svämängen förblir en öppen biotop.

Målordikatorer:

- Att svämängen hålls öppen, på naturlig väg eller genom hävd.

Åtgärder

- Bete eller slåtter

Vid tiden för upprättandet av denna skötselplan hålls svämängen öppen naturligt genom påverkan av vatten och vilt, framförallt bete av älg och kronhjort. Inväxning av buskar och träd är inte ett problem, då det endast växer viden i buskskiktet och de är nerbetade. Om det i framtiden skulle behövas hävd för att hålla området öppet, tillåter reservatsföreskrifterna både bete och slätter. Det finns en torrare del av svämängen som ligger innanför en strandvall, medan det utanför denna vall finns en blöt del. Vegetationen på den blöta delen är grovt tuvig varför bete av nötkreatur förmodligen vore det bäst lämpade djurslaget här. Historiskt har svämängen hävdats även med slätter, men det är mindre realistiskt att det ska kunna återupptas.

Skötselområde 4

Tidigare sandtäkt/grustäkt

Övergripande mål

Genom markstörning se till att delar av det före detta täktområdet restaureras för att gynna arter knutna till sandmarker.

Målordikatorer:

- Att delar av täktområdet är öppet och utgör en attraktiv livsmiljö för sandlevande insekter.

Åtgärder

- Skapande av sandblottor
Skapandet av sandblottor innebär att man selektivt behöver avverka träd samt skrapa bort delar av humuslagret.
- Inventering av sandlevande insekter

Skötselområde 5

Information och tillgänglighet

Skötselområdet omfattar hela reservatet.

Övergripande mål

Att reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten samt att besökare ska få tillgång till relevant information om området.

Målordikatorer:

- Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavlor, skyltar, vägar, parkeringar och stigar underhålls och är i gott skick.
- Det finns informationsskyltar vid utvalda kulturhistoriska lämningar i reservatet.

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av reservatet läggs ut på länsstyrelsens hemsida.

■ Informationstavlor och skyltar

Informationstavlor finns sedan tidigare vid huvudparkeringen längs väg 331, vid rastplatsen i den tidigare grusgropen och vid parkeringen på södra sidan om älven. Förslagsvis sätts nya infotavlor upp på samma platser.

Det finns många små träskyltar inom området med information om stigar och anordningar. Många av dem är lavbevuxna varför det finns behov av att rengöra dem, alternativt byta ut dem mot nya skyltar.

■ Vägar, parkeringar och stigar

Det finns två anvisade parkeringar till reservatet. Huvudparkeringen ligger vid väg 331 där stigen till stugan Öringen går ner. En mindre parkering finns på södra sidan av älven. Här behöver en P-skylt sättas upp.

Längs väg 331 finns en parkeringsficka på fastigheten Ärtrik 1:6, som ligger precis utanför reservatsgränsen. Sopor och skrot slängs både på parkeringsfickan och i slänten nedanför den, så att det hamnar i reservatsområdet. Länsstyrelsen ansvarar för att forsla bort sopor från reservatsområdet, dock inte från parkeringsfickan.

Angående den väg som går från väg 331 ner till den tidigare grusgropen, vill länsstyrelsen att den ska vara i farbart skick och kan i viss mån bidra till vägens underhåll.

Stigen mellan grusgropen och Öringen sköts av länsstyrelsen.

På södra sidan om älven ansvarar länsstyrelsen för att sköta stigen fram till ravinen söder om skötselområde 6c, se skötselkartan. Försättningen av stigen genom reservatet är idag mindre trampad och leder mot ett vindskydd som planeras att avvecklas. Gideåberg bygdegårdsförening eller berörd markägare har, enligt undantag i beslutet, rätt att här underhålla stigen genom reservatet om de så önskar, se sträckning på beslutskarta 1c.

Eventuellt skulle en stig mellan stugorna Öringen och Harren kunna anläggas.

■ Kulturhistoriska lämningar

För att tydligare åskådliggöra de fångstgropar som ligger i anslutning till stigen mot skötselområde 6c på södra sidan älven, bör de hållas fria från träd och annan vegetation. Det kan göras av reservatsförvaltningen eller av berörd markägare efter kontakt med förvaltare. Det är också önskvärt att skyltar med information om fångstgropar och boplatsområden sätts upp längs stigen, i samarbete med exempelvis länsstyrelsens kulturmiljöenhet. En skylt kan också gärna sättas upp vid en tidigare virkesvälta som ligger längs samma stig.

Ett förslag är att länsstyrelsen låter datera en av fångstgroparna och att en rekonstruktion sedan görs av den, för att visa för besökare hur den fungerade.

Skötselområde 6

Friluftsanordningar

Övergripande mål

Målandikatorer:

- Rastplatser, vindskydd och stugan Öringen underhålls och är i gott skick.

Åtgärder

■ Rastplatser, vindskydd och stuga

Det finns redan en mängd friluftsanordningar i det befintliga reservatet. Vid tiden för utvidgningen av reservatet är ambitionen att ha kvar de flesta av dem. I framtiden kan dock förändringar komma att ske av resursskäl eller av andra orsaker.

En långsiktig vedplan behöver göras för stugan Öringen och för eldplatserna vid vindsydd.

Skötselområde 6a - Grusgropen

I den tidigare grusgropen finns två rastplatser med vindsydd, eldringar och bänkbord. Den norra rastplatsen bör flyttas ihop med den södra till en samlad rastplats. Det finns också två dass som är dåligt underhållna, dessa tas bort. I norra delen av skötselområdet ligger en båtisättningsplats.

Skötselområde 6b - Öringen

Vid stugan Öringen finns en eldring med bänkar, vedförråd och ett mulldass (byggt år 2022). I stugan finns 4 sängplatser och en kamin. Det finns också en eldring cirka 50 meter nedströms stugan och en stig som leder dit.

Skötselområde 6c - Vindsydd södra sidan

Uppå på nipkanten på södra sidan av älven finns två vindsydd. Det södra av dem besöks mycket sällan, varför det bör avvecklas. Det norra vindsyddet har ingen eldstad. Med tanke på att det är långt ner till älven kan det ur brandsäkerhetssynpunkt vara olämpligt att anlägga en eldstad här. I närheten av vindsyddet går en stig ner till älven.

■ Frihuggning och siktröjning

Röjning av buskar och fällning av träd kring stugan Öringen samt kring rastplatser görs vid behov, se föreskrift B5. Det kan motiveras dels för att förbättra utsikten mot vattnet för besökare, dels i underhållssyfte för att motverka skugga och fukt på trävirke. Vid stugan Harren får Meåforsens fiskevårdsområdesförening utföra motsvarande åtgärder efter överenskommelse med länsstyrelsens förvaltare, se föreskriftsundantag.

I skötselområde 6a finns en trädrida mellan älven och vägen, som sträcker sig från båtisättningsplatsen och söderut mot rastplatsen. Här kan granar fällas i syfte att förbättra utsikten mot vattnet. Inom skötselområdet kan också behöva underhållsröjas för att hålla de befintliga ytor som används för bilparkering fortsatt öppna. Åtgärderna bör omfatta fällning av enstaka träd och mindre täta trädgrupper med tydlig prioritet på gran och igenväxningssly, medan äldre lövträd, naturvärdesträd, hålträd, sälgr, asp och andra träd med särskilt värde bör sparas. De fällda träden får upparbetas till ved och användas i reservatets eldstäder. För detta ändamål upprättas nyttjanderättsavtal med berörda markägare.

I skötselområde 6c kan enstaka granar i nipan framför vindsyddet fällas för att förbättra utsikten mot älven. Här ska fällda träd ligga kvar i reservatet.

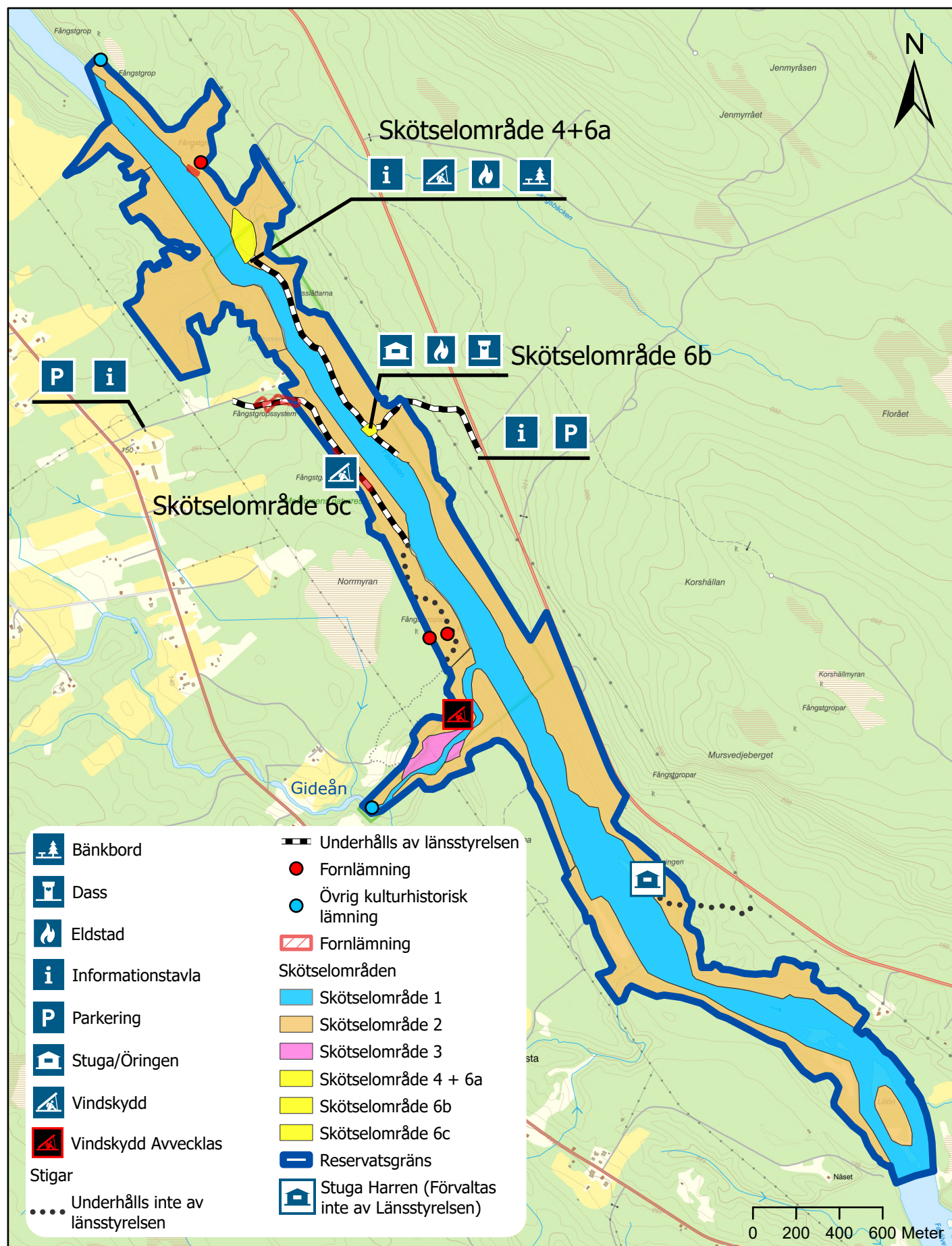
Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Flottledsåterställning	1	2028	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Information på hemsida	5	2026	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Avverkning av contortatall	2	2026	vid behov	reservatsanslag
1	Informationstavlor och skyltar	5	2026	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Vägar, parkeringar och stigar	5	2026	löpande tillsyn	reservatsanslag
1	Kulturmiljöinventering	1	2027	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Rastplatser, vindskydd och stuga	6	2026	löpande tillsyn	reservatsanslag
1	Skapande av sandblottor	4	2027	vid behov	reservatsanslag
2	Frihuggning och siktröjning	6	2027	vid behov	reservatsanslag
2	Kulturhistoriska lämningar	5	2027	vid behov	reservatsanslag
2	Inventering av sandlevande insekter	4	2029	vart 10:e år	reservatsanslag
3	Bete eller slätter	3		vid behov	reservatsanslag
3	Ringbarkning av gran	1	2034	vid behov	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och bevarandemål för naturmiljöer, arter och friluftsliv är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
1	Naturliga svämplan är åter i kontakt med vattenföringen och igenväxningsvegetation hålls borta genom älvvatten.	
1	Älvsträckan inom Meåforsens naturreservat är morfologiskt återställd då begränsande strukturer såsom ledarmar och stenskodda stränder är borttagna eller modifierade.	
2	Det finns ingen contortatall inom reservatet.	vid indikation på ändring
3	Att svämängen hålls öppen, på naturlig väg eller genom hävd.	
4	Att delar av täktområdet är öppet och utgör en attraktiv livsmiljö för sandlevande insekter.	
5	Det finns informationsskyltar vid utvalda kulturhistoriska lämningar i reservatet.	
5	Informationstavlor, skyltar, vägar, parkeringar och stigar underhålls och är i gott skick.	löpande tillsyn
5	Aktuell information om reservatet finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande tillsyn
6	Rastplatser, vindskydd och stugan Öringen underhålls och är i gott skick.	löpande tillsyn

Skötselområde 4 + 6a

Skötselområde 6b

Skötselområde 6c

